Цана асобнага нумару 20 гр.

Przesyłka opłacona ryczałtem.

№ 10 (157) Вільня, Субота 28 Студзеня 1928 г. Год IV.

СЯЛЯНСКАЯ НІВА

Няхай жыве Беларускі Народ!

Зямля сялянству бяз выкупу!

АДРЭС РЭДАКЦЫІ І АДМІНІСТРАЦЫІ:
Вільня, Вострабрамская вул. № 8, кв. 1.
(Wilno, ulica Ostrobramska Nr. 8, m. 1).
Рэдакцыя адчынена штодня ад 9 да 3 гадз. апрача сьвята.
Рэдактар прыймае ад 12-ай да 2-ой гадзіны.

Орган Беларускага Сялянскага Саюзу.
Беларуская палітычная, грамадзкая, літэратурная і гаспадарчая газэта.
— ВЫХОДЗЕ Ў СЕРАДУ І СУБОТУ. —

ПАДПІСКА:
На адзін месяц — 1 злоты, на тры месяцы — 2 зл., на шэсьць месяцаў — 4 зл., на год — 8 зл.
Для заграніцы удвая даражэй.
Аплата надрукаванага залежыць ад Рэдакцыі.

18 **Гэта той нумар, за які 4 і 11 сакавіка (марца) выбаршчыкі-Беларусы аддадуць свой голас, а гэтым самым пашлюць сваіх найлепшых людзей у Сойм і Сэнат. Памятайце гэта і трымайцеся, калі хочаце мець запраўдных абаронцаў сваіх інтарэсаў.**

АДОЗВА

Цэнтральнага Выбарнага Камітэту Блёку Нацыянальных Меншасьцяў у Польшчы.

У 1922 г. зладзілі мы першы раз у Польшчы, першы раз агулам у шматнародных дзяржавах Эўропы, выбарны блёк усіх г. зв. нацыянальных меншасьцяў. Заклікання намі народныя масы аб'яднаных нацыянальнасьцяў згодна аддалі свае галасы за пастаўленых намі кандыдатаў. Праваліліся натугі працiўнікаў блёку, не памагла агітацыя партыяў, якія ўжывалі ўсіх спосабаў, каб нас між сабой пасварыць, каб завастрыць нацыянальныя антаганізмы. Блёк перамог усюды, дзе нацыянальная сьведамасьць, дзе сьведамасьць неабходнасьці супольнага змаганьня за належнае кожнай нацыі парляманцкае прадстаўніцтва проціставіліся ўсялякім дражненьням, ашуканству, або шыканам.

За нашым прыкладам пашлі іншыя нацыянальныя меншасьці ў іншых дзяржавах, ня вылучаючы так-жа і польскіх меншасьцяў. Думка аб супольным змаганьні за права свабоднага разьвіцьця ўсіх уціскаеных нацыянальнасьцяў нашла водгук у цэлай Эўропе і давяла да зарганізаваньня Кангрэсаў, якія тры разы ўжо мелі нарады ў Жэнэве.

Цяпер, калі ўзноў становімся да выбараў, узнаўляем наш тэхнічны выбарны саюз і заклікаем нашыя народныя масы да галасаваньня на сьпісак усіх няпольскіх нацыянальнасьцяў, якія змагаюцца за свае нацыянальныя і грамадзянскія правы. Выбарны закон 1922 году, які нас усіх крыўдзіў, не даючы нам магчымасьці выбраць адпаведна да нашага ліку парляманцкай рэпрэзэнтацыі, астаўся нязьменены. Агулам палажэньне нашых народаў ня вельмі перамянілася ад часу заключэньня першага выбарнага саюзу. Падставовыя дамаганьні ня ўзятыя пад увагу. Змаганьні за належныя нам правы ня могуць быць спынены. А ў гэтым змаганьні наша аб'яднаньне ў адзін магутны выбарны блёк выяўляе аб сіле нашых прадстаўніцтваў, якія будуць весьці гэта змаганьне.

На вестку аб узнаўленьні нашага выбарнага саюзу ў польскім грамадзянстве паднялася бура, у прэсе і паміма яе не жалелі нам перасьцярогаў і пагрозаў. Адных прабуецца настрашыць, іншых здабыць абяцанкамі. Блёк мае быць разьбіты раней, чым прыступіў да працы. Ня прызнаецца нам права злучаньня да супольнага змаганьня за здабыцьцё належных нам парляманцкіх рэпрэзэнтацыяў. У самым аб'яднаньні бачыцца праступак проціў дзяржавы, бо на нашым аслабленьні, якое здасьць нас на ласку і няласку пануючай большасьці, мае быць збудаваная далейшая палітыка дзеля нас. Усім грамадзянам дазваляецца лучыцца ў выбарныя блёкі, толькі ня нам. Ёсьць гэта яшчэ адзін довад, што ўважаюць нас за грамадзян другой катэгорыі, якія не павінны карыстаць з правоў, належных грамадзянам пануючай нацыі. Ёсьць гэта праява тэй няшчаснай думкі, якая дзеліць грамадзян на ўціснаных і ўціскаючых, а якая была і ёсьць жаралом сварак і няшчасьцяў.

Мы змагаемся за бязумоўную роўнасьць усіх грамадзян у Дзяржаве. Мы мкнёмся да спыненьня ўсялякага нацыянальнага ўціску. Будучы Сойм мае перагледзіць абавязуючую Конституцыю, дык павінна кожная нацыя паслаць у Сойм і Сэнат па магчымасьці найсільнейшае прадстаўніцтва, якое-б стаяла ў абароне ідэалаў і інтарэсаў кожнай нацыі.

У імя гэтых клічаў узнаўляем Блёк Нацыянальных Меншасьцяў. Мы пэўны, што пойдуць за намі народныя масы нашых нацыяў яшчэ ў большай меры, чым у 1922 г. Заклікаем да змаганьня проціў крыўды, проціў нядолі. Усе, як адзін, у рады! Няхай ніхто ня дасца запужаць, ані зьвясьці пустымі абяцанкамі. Няхай кожны ведае, што тут справа аб лёсе яго народу, аб магчымасьць вядзеньня змаганьня з добрым вынікам за правы жыцьця народу, да шчасьця, да свабоднага разьвіцьця.

Далоў з уціскам народным, з крыўдай народаў!

Да змаганьня за належнае нам парляманцкае прадстаўніцтва!

Цэнт. Выб. Камітэт Блёку Нац. Меншасьцяў у Польшчы.

Ад імя Беларусаў:

Б. пасол **Ярэміч**, б. сэн. **Багдановіч**, **Янка Пазьняк** віцэ-старшыня Ц. К. Беларускай Хр. Дэмократыі.

Ад імя Украінцаў:

Др. **Дмытро Левіцкый**, старшыня У.Н.Д.О., б. сэнатар **Міхайло Чэркавскый**, б.пас. **Павал Васыньчук**.

Ад імя Немцаў:

б. сэнатар **Эрвін Гасбах**, б. пасол **Робэрт Пеш**, был. пасол **Язэп Спікэрман**.

Ад імя Жыдоў:

б. пасол **С. Грунбаўм**, б. пасол **Максымільян Гартгляс**, Др. **Цэмбах Шабад**, старшыня Н. Д. Пар.

Блёк Нацыян. Меншасьцяў.

19 студзеня ў Варшаве пасьля перагавораў між Беларусамі, Украінцамі, Жыдамі і Немцамі аканчальна стораны прышлі да згоды і па прыкладу 1922 г. заснавалі Выбарны Блёк Нацыянальных Меншасьцяў, гэта знача выбарнае аб'яднаньне ўсіх вышэй успомняных няпольскіх народаў пад Польшчай.

У гэты Блёк Нацыянальных Меншасьцяў, як ведама, увайшоў наш Беларускі Аб'яднаны Выбарны Камітэт.

Трэба зазначыць, што заключэньне Блёку Нацыянальных Меншасьцяў папярэдзіла заядлая атака польскай прэсы і польскага грамадзянства. Пасыпаліся з аднаго боку розныя абяцанкі, а з другога пагрозы. Гэты факт паказвае, як ня трэба лепш, што запужаныя сілай Блёку нашы праціўнікі ня хочуць нам прызнаць нават права свабоднага дагавору на час выбараў.

Але сталася! Ніякія пагрозы нам ня страшны. Ніякія здраднікі, што разьбіваюць наш адзіны фронт, нам пашкодзіць ня могуць, бо тыя, годныя жалю, выбарныя крамкі рожных Паўлюкевічаў і Янкаў Станкевічаў бязумоўна разваляцца перад магутнай сілай сьведамасьці беларускага выбаршчыка.

Выбарная фільма.

Сёе—ды—тое, а нам баліць.

21-га студзеня г. г. за № 90 Беларускі Цэнтр. Выбарны Камітэт блёку нацыянальных меншасьцяў паслаў наступную паперу:

Да пана Віленскага Ваяводы.

„Паліцыя пастарунку ў Альковічах, Вялейскага пав., насільна забрала ад Беларускага Выбарнага Камітэту ў в-цы Каранёво, Ільскай воласьці, агітацыйныя друкі, інструкцыі і плятформы Беларускага Цэнтральнага Выбарнага Камітэту, лічачы ўсё гэта бальшавіцкай літэратурай. Апрача гэтага, на селяніна той-жа вёскі Базыля Кучко, у доме якога адбыўся прадвыбарны сход, састаўлены пратакол.

У сувязі з гэтым, ветліва просім п. Ваяводу выдаць загад аб звароце беспадстаўна забраных друкаў і аб спыненьні прычэпак паліцыі адносна арганізацыяў Беларускага Аб'яднанага Выбарнага Камітэту Блёку Нацыянальных Меншасьцяў.

Старшыня Камітэту Ярэміч.
За Сэкрэтара К-ту Багдановіч.

Дзякаваць Богу... выясьнілася.

У апошніх двох нумарах „Думкі Працы" чытаем, што „Думка Працы" і спадароў „Народ" Янкі Станкевіча пагневаліся, ды нават узялі—развод. Ну, а пры гэтым не абышлося і без таго, каб ня выкрыліся грахі іх супольнага жыцьця. Паводле слоў „Думкі Працы", Я. Станкеўчык павінен быў крытыкаваць ідэалёгію Беларускага Сялянскага Саюзу. Але-ж, як крытыкаваць беларускую сялянскую ідэалёгію—„Думка Працы" не паказала... Справа абмежавалася тым, што „спадар", сваей прыдатнай да гумару мовай, выпаліў пару брудаў па адрэсу лідэраў Сялянскага Саюзу і на гэтым спыніўся. Вось чаму загневалася жонка „Думка Працы", ды дала свайму каханку Янку падштырханца... Пашоў вон, кажа, місюгіна ты!...

У б. Грамадзе поўны развал.

Ужо з вышэй паданага відаць, што ад Грамады, так ці іначай, адхіліліся яе сябры. За бартом б. Грамады бачым: сьв. Каўша, „спадара" Янку Станкевіча, паню А. Астроўскую, б. сэн. Уласава, б. пас. Сабалеўскага і мн. інш.

Асталіся толькі пекачы ды мэнкі, якім асталося толькі чэрпаць гразь з балота ды кідаць на ўсе бакі. Але-ж вось цікава, што гразь тая пападае або на бараду, або на лоб—гаспадаром. Паміма тых пісьмаў, якія друкаваліся ў „Сялянскай Ніве" і якія яшчэ не пасьпелі мы надрукаваць, мы маем пэўныя весткі, што рэдакцыю „Думкі Працы" закідаюць з правінцыі лістамі, робячы нацiск на тое, каб яна спыніла сваю брудную працу.

Выбарная праца ў пекачоў і мэнкаў ідзе блага... Спадзяюцца, што злучыўшыся з польскімі сацыялістымі, яны ўжо маюць коніка, які вывезе іх у Сойм. Пабачым—ці праўда, што, польскі сацыялізм мае чар, якім здоляе атуманіць здаровыя беларускія галавы!...

Будзе „поўная перамога".

„Думка Працы" гэтак пашырыла сваю ідэалёгію, што ёю нават цікавяцца падсьвінакі. Калі хто мае сумліў у праўдзівасьці гэтага, дык няхай прачытае карэспандэнцыю з Браслаўшчыны ў № 4 „Думкі Працы". Там падрабязна аб гэтым напісана і падпісана — Падсьвінак.

Падсьвінакі цешаць сваіх гаспадароў тым, што яны на выбары ня пойдуць зусім... Бачыце, ім выбараў ня трэба!... Гэта і справядліва і шчыра — пападсьвінацку...

І самым нават дзіўна!...

У № 4 „Думкі Працы" зьявілася асьцярожная заметка: „Ці праўда гэта?", у якой чытаем:

„Ходзяць упорлівыя чуткі, што творыцца яшчэ адзін выбарны сьпісак, на чале якога мае стаць вуч. з Навагрудчыны М. Чатырка, а за плячыма яго яшчэ гучнейшыя іменьні. Ну, ніяк ня верыцца, каб М. Чатырка пашоў на разрыў з працоўнымі масамі, з якімі ён быў разам сколькі часу.

Што праўда, некаторыя адзнакі гавораць, што ён можа ісьці і проці масаў, а ішоў з імі — толькі ў лепшыя часы. Але — ці гэта-ж такі праўда аб новым сьпіску?".

Вось як, нават і самы дзівяцца? Нават і самы ў задуменьні апыніліся? Бо-ж і праўда, ці-ж ня цікава?!...

Але-ж, паны з „Думкі Працы", дзе ў вас тая моц, аб якой вы любіце пісаць? Сколькі ўжо маеце здраднікаў?

Стараньні вучоных і статыстыкаў.

Шмат вучоных і статыстаў пачалі рабіць стараньні перад адпаведнымі дзейнікамі аб тым, каб у часе выбараў у Сойм і Сэнат у памешканьнях камісыяў для галасаваньня былі выстаўлены па 2 урны. У адну апускалі-б свае галасы мужчыны, а ў другую — жанчыны. Гэна дало-б магчымасьць, па думцы заінтарасаваных, азначыць колькасьць кабет, якія прынялі ўдзел у галасаваньні.

„Лідзкая" партыя.

У Лідзе 9/I, у прысутнасьці Навагрудзкага Ваяводы п. Бэчковіча і Лідзкага Старасты п. Ждановіча адбыўся Зьезд польскіх прадстаўнікаў Лідзкага Выб. Вокр. На Зьезьдзе заснавалася новая палітычная партыя, пад назовам „Krajowy Związek Rolników Ziem Wschodnich"

Партыя толькі-што заснавалася, а ўжо паставіла на першым мейсцы сваіх кандыдатаў п. Клюковіча, кіраўніка фэрмы рольнай у Бердаўцы, Лідзкага пав., а для павагі і пасьпеху паміж сялянаў-Беларусаў, прыгалубілі ў кандыдаты і б. грамадаўца — Куца. Грошы ў неагранічанай колькасьці мае даваць.. але толькі яе агенты зьвязаны фармалістыкай, бо што два дні, мусяць даваць падрабязныя рахункі... Калі так, дык згары бачаць кіраўнікі яе правал, але... трэба-ж туманіць Беларусаў.

Работа пашла...

„Наўчоны спадар" Янучок Станкеўчык пачаў „ходацца", дык і работа пашла,. Так што „спадар" астаўся без работы. Бо работы ўжо няма: яна пашла... Але-ж куды?

Спадаровая работа, захапіўшы наладаваны воз з пад тэй падпаветкі, дзе жыве, (як пісаў сам спадар) Сэвэрын Віславух (супрацоўнік польскага „Кур'ера Віленьскага") пашла да п. А. Астроўскай, жонкі п. Р. Астроўскага, які будзе судзіцца за справу Грамады.

Гэта не загана... Барані Бог. Але-ж цікава, што ў той час, як муж церпіць за Беларускую справу, дык жонка пад спадаровую дудку робіць „кур,ерскія" выкрутасы!...

Адным словам, што ў „спадара" работа не пачыналася, а адразу пашла... успамінай, як называлі!...

Танна і „здорава".

Вядомы аматар у галіне апусташэньня бутэлек з ярлыком гарэлачнай манаполіі эсэр Мамонька меўся выступаць на выбары. Дзеля гэтага ўжо нават быў распачаў падгатаваўчую працу. Дастаўшы, як кажуць, ад пэпээсаў авансік, Мамонька выдаў свой „Пакліч", але-ж гэты „Пакліч" астаўся безнадзейным. Так што Мамонька пакінуў прадвыбарную працу і, быццам, зусім на выбары ня пойдзе, Сталася гэта пры гэтакіх абставінах.

Сабраўшы ўсе апарожняныя ім бутэлькі, Мамонька паставіў іх у рады, як салдатаў і запытаўся: будзеце галасаваць за мяне, ці не? Бутэлькі прамаўчалі. На гэтым і окончылася п'яная кар'ера апошняга самотнага эсэра. Танна і „здорава".

У паўлюкевічавай шопцы.

Паўлюкевічаўская шопка з'арганізавала будку, ды назвала яе — Цэнтральным агульна-беларускім народным выбарчым камітэтам". Гэтая агульнапаганая будка ўжо нават і выдала адозву, у якой, як і трэба было чакаць выявілася запраўднае паўлюкевічаўскае абліччa. Праграма будкі вельмі простая: няхай жыве той, хто дае грашакоў на ўтрыманьне будкі і кончана. Далей!... далей чытаем лаянку па адрасу Беларускага Аб'яднаньня за тое, што — яно высьвятляе паганую працу паўлюкевічаўшчыны.

А вось і яшчэ ягадка паўлюкевічаўскага балота.

Ёсьць у Паўлюкевіча экспозытура, якая носіць культурнае імя „Прасьвета". Гэтая „Прасьвета" заместа культуры займаецца палітыкай.

Вось дакуманты:

Мы маем некалькі пісьмаў паўлюкевічавай будкі да некаторых грамадзянаў, з якіх адзін друкуем:

Цэнтральны Агульна-Беларускі
Народны Выбарчы Камітэт
17.1. 1928 г. № 59.
Вільня, Завальная 6, кв. 4.

Грамадзяніну Александру Кійко
Раднаму в. Гавэзна.

Гэтым паведамляем, што ў панядзелак 23 гэтага месяца ў Клецку адбудзецца агульны беларускі зьезд сяброў нашых арганізацыяў і іхніх сымпатыкаў з мэтай устанаўленьня праграмы і выбараў ад павету кандыдатаў да Сойму і Сэнату.

Пастарайцеся паведаміць аб прыбыцьці на зьезд усіх Вашых інструктароў, старшынь і сэкрэтароў „Прасьветы" і па 2 чалавекі ад кожнай вёскі, а гэтак сама і нашых радных, і наагул, каго знойдзеце патрэбным.

Т. Канапацкі Старшыня. Я. Шыбко Сэкрэтар.

Уласаў выветрыўся...

Пасьля канфэрэнцыяў і гутарак з рознымі асобамі, ня выключаючы нават і п. Галуўкі — пэпэс (сябра „Komitetu do spraw narodowościowych"), б. сэн. Уласаў, не атрымаўшы патрэбнага яму запэўненьня, падаўся ў адстаўку і дзеля гэтага будзе здадзены ў архіў... Але-ж, дзеля таго, што беларускага архіву няма, дык, як гавораць блізкія да яго асобы, пана Уласава зьмесьцяць часова ў музэі... А калі так, дык знача — Уласаў выветрыўся!...

Мітрапалічы блёк — разваліўся.

Праваслаўны мітрапаліт Дзяніс, маючы з аднаго боку лёгкую жар-птушку Піліпа Марозава, а з другога сьв. Каўша, быў наладзіў аблаву на праваслаўнае жыхарства ў Польшчы: каб гэтак сама апутаць увесь праваслаўны народ, як апутаў духавенства. Захапіўшы з сабою б. сэн. Назарэўскага, уся гэтая „сьвятая" кампанія мелася выставіць мітрапалічы сьпісак. Аж-но не ўдалося: ці конь распрогся, ці аглобля зламалася!... Маем чуткі, што.,. нічагуткі ня выходзіць... Кончылася... А шкода!... Мелі-б тагды цікавы букет!...

Дуброўнік так-жа працуе.

У Лідзе 8/I адбыўся Зьезд „Stronnictwa Chłopskiego" б. пасла Дуброўніка. Становішча гэтай партыі яшчэ ня высьнілася. Здаецца, што гэная партыя выступіць са сваім асобным сьпіскам, але самі кіраўнікі моцна вераць, што... нічога не здабудуць. 9/I Дуброўнік выехаў у Вільню, а адтуль паедзе ў Варшаву... пэўне-ж, па авансы на адозвы, якімі маніцца ашукаць Беларусаў.

Правал „Вызваленьня" ў Стоўбцах.

13-га студзеня с. г., партыя „Вызваленьне склікала ў Стоўбцах Зьезд. На Зьезд прыехала так шмат асоб, што ініцыятары нат' не адважыліся адкрыць Зьезд. За кулісамі салі, у якой быў назначаны Зьезд, яны прынялі нейкія рэзалюцыі і пакінулі Стоўбцы.

Гэта вам, вызваленцы, ня 1922 год, даволі ўжо туманіць Беларускае Сялянства!

Р. Н. О. ня мае пасьпеху.

У апошнія часы Расейскае Народнае Аб'яднаньне (Р. Н. О.) ладзіла ў Заходняй Беларусі рад мітынгаў і прадвыбарных сабраньняў і нідзе ня мела пасьпеху сярод сярмяжнага сялянства.

На мітынгу ў Баранавічах сяляне прамоўцу гр. Кузьміцкага, у часе яго прамовы, закідалі сьнегам і не хацелі слухаць аб расейскіх школах, а пыталіся аб зямлю. На гэта пытаньне прамоўца ня мог даць задавальняючага адказу.

У Пінску на сабраньні ніхто з прысутных не згадзіўся ўвайсьці ў прэзыдыум сабраньня. Будучы выпадкова на гэтым сабраньні, б. пасол В. Рагуля выступіў з прамоваю, якою захапіў усіх прысутных.

У Лунінцы на сабраньні Р. Н. О. у закрытым памешканьні сяляне выступілі проці гэтае партыі і асабліва крытыкавалі дзейнасьць у Сойме б. пасла Сярэбраньнікава, як прадстаўніка Р. Н. О.

Выбарныя сьпіскі.

У працягу апошніх дзён у Галоўную Выбарную Камісію паданыя ўжо гэтакія сьпіскі:

№ 6—Украінскі Народны Саюз (родны Паўлюкевічу).

№ 7—Польская Народная Работніцкая Партыя.

№ 8—Сельроб № 1.

№ 9—Няма такога сьпіску.

№ 10—Польскае „Сраніцтва Хлопскае".

№ 11—Манархістыя.

№ 12—Страніцтва Радыкальнае.

№ 13—Работніцка - Сялянская Еднасьць.

№ 14—„Зьвёнзак Хлопскі".

№ 15—Польскае Страніцтва Каталіцкае.

№ 16—Польская Партыя Сацыялістаў (лявіца).

№ 17—Галіцкіх Жыдоў „Агуда".

№ 18—Блёк Нацыянальных Меншасьцяў.

№ 19—Сельроб № 2.

№ 20—Расейцы.

№ 21—Народ. Польскі Блёк Працы.

№ 22—Украінская Эсэра-эсдэцыя.

№ 23—Зьвёнзак Хлопскай Еднасьці.

№ 24—Каталіцка-Народны Зьвёнзак.

№ 25—Зьвёнзак Каталіцка-Людовы.

Наш беларускі сьпісак мае № 18, які ўвайшоў у блёк нацыянальных меншасьцяў. Гэта трэба памятаць кожнаму выбаршчыку Беларусу, каб 4 і 11 сакавіка (марца) аддаць за гэты нумар свой голас.

ВОКАМ ПА СЬВЕЦЕ.

VI.

У мінулым тыдні „Сял. Ніва" загнвалася... дык і пашла недзе іначай, мінаючы чытачоў. У гэты час сьвет і ў ём жыцьцё ня спыняліся нават на мінутку. Дзеля гэтага самага наша вока шмат чаго заўважыла. Але-ж ці ўдасца яму перадаця усё чытачом — ня ведама.

Папробуем...

Некалі ўжо пісалася, што прэзыдэнт латвійскае рэспублікі даручыў Немцу стварыць урад. Калі-б гэта яму удалося, дык Латвіяй кіраваў-бы Немец. Праўда, Немцу справа не ўдалася... аднак-жа бяз Немца і не абышлося. Латвійскі урад стварыў Латыш Юрашэўскі. У склад-жа гэтага ураду ўвашлі міністрамі і іх памоцнікамі, паміма латышоў, Немец, Расеец, ды іншыя нацыяльныя меншасьці ў Латвіі.

Акрамя гэтага латвійскі ўрад і яшчэ даў доказ прыхільных адносінаў да грамадзян ня латвійскай народнасьці, а іменна —назначыў сябрам ураду дзяржаўнага банку — Немца.

Цікава тут тое, што назначэньне адбылося дзеля таго, каб прадстаўнік нацыянальных меншасьцяў бараніў іх інтарэсы... Запраўды, у маленькай Латвіі творацца справы вялікага значэньня!

Для нас гэтае значэньне выяўляецца ў тым, што у нас тут нічога падобнага замеціць нельга,

Пераводзячы вока ад гэтае справы, памінем франка-амэрыканскія перагаворы аб вечным спакоі, ды разгледзім адну дужа цікавую справу, справу францускa-савецкіх перагавораў.

Саветы і Францыя ўвесь час імкнуцца наладзіць добрыя адносіны. Увесь час ідуць гутаркі аб гэтым. Але-ж да гэтага часу не далі ніякага рэзультату. Перагаворы нават на нейкі час спыніліся зусім, з прычыны таго, што зьмяніўся савецкі пасол у Парыжы. Цяпер, калі прыехаў у Францыю новы савецкі пасол, дык магчыма, што гутаркі аб урэгуляваньні франка-савецкіх адносінаў наладзяцца ізноў.

У чым-жа сутнасьць таго, што гэтыя перагаворы гэтак доўга цягнуцца і ніяк не даюць ніякіх рэальных вынікаў?

На гэта адкажам гэтак.

Галоўнам пытаньнем, якое стаіць на вырашэньні — ёсьць грашовыя даўгі царскага ўраду францускаму ўраду ды францускім грамадзянам. Як ужо ведама, расейскі царскі ўрад пазычыў грошы ў францускага ўраду, ды ў францускіх банкіраў і капіталістых. Акрамя гэтага, францускія капіталістыя мелі многа фабрыкаў і наагул шмат розных прадпрыёмстваў у Расеі. Савецкі-ж урад захапіўшы ўладу ў Расеі, выдаў дэкрэт, якім адказаўся выплаціць доўг, ды якім забраў на карысьць дзяржавы ўсе францускія прамыслова-гандлёвыя прадпрыёмствы ў Расеі. У адказ на гэта Францыя адмовілася мець якія-колечы зносіны з Саветамі. Напачатку Саветы сьмяяліся і жартавалі з францускіх капіталістых, але-ж пасьля — я нават і ня буду гаварыць дзеля чаго—сталася так, што Саветы ахвотна згадзіліся наладзіць добрыя адносіны з Францыяй. У выніку гэтага распачаліся перагаворы—асяродкам якіх было і ёсьць пытаньне аб даўгох.

Апошняя савецкая прапанова Францыі аб выплаце ўсіх даўгоў выяўлялася ў тым, што Савецкі ўрад згаджаўся, кожнага году плаціць Францыі па 60 мільёнаў залатых франкаў (калі палічыць на даляры, дык будзе 12 — 13 мільёнаў даляраў). Вось гэтакую колькасьць грошай Саветы згаджаліся плаціць Францыі кожнага году ў працягу 62 гадоў... але-ж вымагалі ад Францыі, каб яна дала Саветам цяпер аднаразавую пазычку — 125 мільёнаў даляраў. Францускі ўрад савецкую прапанову адкінуў: ён адмовіўся даць сваім банкірам належную гваранцыю, а францускі банк не захацеў прымаць савецкія вэксалі. Справа асталася вісець у паветры.

Загранічныя газэты пішуць, што францускі ўрад стараецца цяпер стварыць гандлёва — банкірскі Саюз, які павінен быў-бы пазычыць грошы Саветам. У замен за гэта Саветы павінны былі-б даць забавязаньне: вывозіць толькі ў Францыю сыроўцы і бяз грошай, на рахунак выплаты пазычкі. Акрамя гэтага, пазычка была-б гварантавана плацінай (гэта — дарагі мэтал), золатам і нафтай. А гэта значa, што ўсю плаціну, якую прадаюць Саветы, павінны былі-б прадаваць толькі Францыі і г. д.

Няведама ці згадзіліся-б на гэта Саветы, але-ж францускі ўрад ня можа стварыць патрэбнага гандлёва—банкірскага Саюзу, дзеля таго, што паменшыўся вываз хлеба з Савецкае Расеі.

Вось на якой плошчы, вось на якім роўні знаходзяцца франка-савецкія перагаворы аб упарадкаваньні адносінаў.

Ведаю, што з пасярод Беларускага сялянства мала хто знае, што такое мэтал-плаціна. Дзеля гэтага пастараюся падзяліцца з паваж. чытачамі некалькімі словамі аб гэтым. А знача — плаціна, гэта мэтал вельмі добрае якасьці, ён моцны і не баіцца, як агню, так і ржаўчыны, падобны-ж ён на пагляд на срэбра, нават і слова, плаціна гішпанскае,. азначае — срэбрападобны. Мэтал гэты вельмі дарагі, так напрыклад: да вайны ён цаніўся за адзін грам (у фунце 400 грамаў) 6 даляраў. Але-ж тут у франка-савецкіх адносінах плаціна мае тым большае значэньне, што апрача Расеі, плаціна нідзе больш не здабываецца (праўда, зусім незначная колькасьць ёсьць у Амэрыцы).

Калі-б Францыя дапяла таго, што Саветы прадавалі плаціну выключна ёй, дык ясна, перапрадаючы плаціну іншым, мела-б ад гэтага вялікія зыскі. Як відзім, Французыя меціць трафна.

І яшчэ хочацца сказаць пару слоў; гэта ўжо аб рыкаўцы. „Рыкаўка", гэта гэтак называецца ў савецкай Расеі савецкая гарэлка. Ад пачатку вайны вытвараць і прадаваць гарэлку было нельга, а таксама трымаліся гэтае забароны і пры бальшавіках. З пачатку бальшавіцкага панаваньня, яны жорстка каралі за п'янства... Не адзін, а тысячы чалавек былі за тую, ці іншую сутычнасьць з гарэлачнымі справамі, расстрэляны... аж, раптам, ужо за часоў Рыкава (гэтак называецца старшыня савецкага ўраду) гарэлка ізноў увідзела сьвет. Цяпер яна дае паўмільярда даходаў Савецкаму ўраду, але-ж на знак, што паўстала пры Рыкаве, называецца —„Рыкаўкаю.

Зыркі.

У справе адрыўнога календара.

Просім усіх заказчыкаў, якія атрымалі напавер КАЛЕНДАР „ПАГОНЯ", неадкладна прыслаць у Кнігарню „Пагоня" (Вільня, Завальная 7) усе непрададзеныя календары. Хто ня зьверне непрададзеных календароў да 30 студзеня с. г., той павінен будзе прыняць іх на сябе. Аднaчасна просім прыслаць належнасьць за прададзеныя календары.

Беларуская Кнігарня
„ПАГОНЯ"
Вільня, Завальная 7.

З жыцьця Польшчы.

Дэкларацыя блёку супрацоўніцтва з Урадам.

19 студзеня убачыла сьвет „Дэкларацыя" Выбарнага Блёку супрацоўніцтва з Урадам. Што гэна за блёк і з якімі мэтамі ён зарганізаваны паказываюць прозьвішчы тых асобаў, якія падпісалі „Дэкларацыю". Вось яны: князь Сапега, князь Радзівіл, граф Растваро ўскі. Далей ідуць прозьвішчы вялікіх абшарнікаў (бяз гучных тытулаў), фінансістаў, прамыслоўцаў. Не адсталі ад блёку і Бойка (Зьедночэне Людовэ) і доктар Фіхна („лявіца" NPR — Народова партыя роботніча). Агулам „Дэкларацыю" падпісала болей як 350 вышэй вымяненых „направячаў".

Праца Рады Міністраў.

Рада Міністраў пасьпешна разглядае праекты новых распараджэньняў. Між іншым, за апошнія дні Рада Міністраў пастанавіла:

1) выплаціць усім урадоўцам даразную грашавую дапамогу за I квартал 1928 году. Запамога будзе выплачана ў разьмеры 45 проц. ад месячнай пэнсіі.

2) ніжэйшым урадоўцам прызнаць грашавы дадатак за службу ў сьвяты. Дадатак складае 1/25 месячнай пэнсіі ўрадоўца.

3) ніжэйшым паліцэйскім служачым выплаціць „страўны" дадатак у колькасьці 1/16 дзеннай дыеты; „страўны" дадатак мае давацца за звышковую па-над 8 гадзінную працу.

4) у 1928 годзе ўзяць у войска рэкрутаў такую самую колькасьць, як у 1927 годзе.

5) Даканаць 4 проц. унутраную выйгрышную пазычку на суму 50,000,000 злотых. Выплата яе будзе даконвацца шляхам лёсаваньня ў працягу 10 гадоў.

У ахвіцэраў рэзэрвы.

Польскія газэты пішуць, што ў Варшаве адбыўся банкет польскіх ахвіцэраў рэзэрвы, на якім прамаўляў Эвэрт, рэдактар „Polski Zbrojnej" — органу гэтых ахвіцэраў.

Вось некалькі красачкаў з яго прамовы.

„Толькі шляхам баевой барацьбы, шляхам праўды мяча (вялікімі літарамі!) узьнікаюць і крэпнуць дзяржавы і народы... нам патрэбны ўстрас... сотні тысячаў Палякоў мусяць зашамотацца ў крывавым скоку жыцьця... п'ю на чэсць аголянай шпагі ў далоні павадыра..."

РОЗНЫЯ ВЕСТКІ.

— У Львове вынiклі антысэміцкія беспарадкі. Група студэнтаў антысэмітаў разьбіла вітрыны ў некатарых жыдоўскіх магазынах. Парадак вярнула паліцыя, пры чым было ранена 6 чалавек. 15 студэнтаў арыштавана.

— На 14 студзеня ў Польшчы лічылася 176,821 безработных, у тым ліку 37,241 кабет. Адносна мінулага тыдня лік безработных павялічыўся на 7,466 чалавек.

— У пакінутым рэдакцыяй газэты „Rzeczpospolita" памешканьні вайсковыя ўлады выкрылі склад ружжаў.

Што дзеецца ў сьвеце?

Адказ Літвы на ноту Польшчы.

18 студзеня літоўскі ўрад Вальдэмараса даручыў польскаму дыплёматычнаму кур'еру Тарноўскаму адказ на польскую ноту.

Літоўскі адказ-нота зьвяртае ўвагу Польшчы на тое, што яна ня выканала сваіх забавязаньняў, каторыя яна дала: 1) высланым з Віленшчыны не дадзена магчымасьць вярнуцца туды і 2) Польшча прадаўжае арганізацыю „арміі" літоўскіх эмігрантаў на чале з Плечкайтісам. Учасьнікаў гэнае арміі Палякі адзяваюць у форму літоўскіх жаўнераў і яны да гэнага часу ўсё яшчэ знаходзяцца ў казармах у Лідзе. Што датыча польскае праграмы перагавораў, літоўскі ўрад бачыць яе няпоўнату і, з свайго боку, Літва прапануе дапоўніць яе пунктам аб ліквідацыі вайны шляхам звароту Літве стратаў, якія яна панясла ў выніку захопу ген. Жэлігоўскім м. Вільні.

Аб месцы і часе перагавораў Літва хоча ведаць, як польскі ўрад намераны весьці перагаворы: з учасьцем Лігі Нацыяў, ці без яе. У першым выпадку гэтае пытаньне можа быць вырашана шляхам згоды Лігі Нацыяў.

Літоўскі ўрад копію гэтае ноты маніцца пераслаць генэральнаму сэкрэтару Лігі Нацыяў.

Сытуацыя ў Кітайшчыне.

Пасьля таго, як Кантонскі ўрад зрабіўся панам палажэньня, у паўдзённым Кітаі наступіў „супакой“. Тыя сутычкі, якія адбываліся паміж паўдзёнцамі і паўночаўцамі трохі сьніліся, быццам, яны цікавяцца нечым другім, прыслухоўваюцца і прыглядаюцца. І ёсьць чаму прыслухоўвацца і прыглядацца. Кантонскі ўрад, апанаваўшы сытуацыю, вядзе жорскую расправу з камуністымі, якія не супакойваюцца да гэнага часу. Газэты перапоўняны весткамі аб масавых экзэкуцыях, арыштах, высылках, тэрорыстычных актах і г. д.

Зачыняюцца ўсе ўстановы, якія мелі так ці іначай сутычнасьць з камуністычным рухам, нават прафэсыянальныя саюзы работнікаў, забаронены забастоўкі, адным словам, пануе самая дзікая жорская рэакцыя.

Гэнэрал Чанг-Кай-Шэк нядаўна прыняў пасаду галоўнага павадыра нацыяналістычнай арміі. З гэнай нагоды апублікаваў маніфэст да нанкінскіх нацыяналістаў, у якім запаведуе аб новым выступленьні проці паўночнае арміі Чанг-Со-Ліна. Чанг-Кай-Шэк зазначае, што нацыянальная рэвалюцыя ў Кітайшчыне павінна ісьці сваім шляхам, але камунізм павінен быць пераможаны на чымбы ні стала. Маніфэст свой Чанг-Кай-Шэк пачынае зьдзейсьніваць, бо, як пішуць замежныя газэты, ужо паслаў фінансавую падмогу гэнэралу Фэнг-Ю-Сіяну на арганізацыю ваеннага паходу проціў паўночнага Кітаю. Фэнг-Ю-Сіян сваім чарадом выпусьціў адозву, у каторай зазначыў, што галоўнаю прычынаю кітайскіх бедаў зьяўляецца імпэрыялістычная палітыка замежных дзяржаваў. Фэнг-Ю-Сіян далей заяўляе, што ўсе чужаземцы, якія не сымпатызуюць Кітаю, будуць прасьледавацца бяз ніякіх засьцярогаў.

І вось, ня гледзячы на такі супакой, у Кантоне ізноў насьпевае крызыс. Умеркаваныя кітайскія профсаюзы дамагаюцца адчыненьня ўсіх радыкальных проф. саюзаў, пры чым, у выпадку нездаволеньня іх дамаганьня, пагражаюць агульнаю забастоўкаю. Кантонскія кіравецкія сфэры баяцца ў сувязі з гэным новага камуністычнага паўстаньня.

Кулямёты... на работнікаў.

У Вальдэнбургу (Паўночная Амэрыка) бастуючыя работнікі, лікам каля 700 чалавек, шмат з якіх мелі пры сабе сваіх жонак і дзяцей, сабраліся перад меставаю радаю, каб паслаць сваіх дэлегатаў для перагавораў. Раптам пачуліся стрэлы з ружжаў і паліцыя пусьціла ў ход кулямёты. Вынікам сутычкі — 6 работнікаў забіта, 4 ранена. Увесь натоўп пачаў уцякаць. Паліцыя-ж акружыла квартал, у якім здарылася сутычка.

Камуністычная арганізацыя ў Коўне.

Паводле вестак з польскіх газэт, 13 студня у Коўне літоўская палітычная паліцыя выкрыла аграмадную камуністычную арганізацыю. У склад яе ўваходзілі важныя адказныя служачыя розных прадпрыемстваў. Арыштавана 23 асобы. У некатарых арыштаваных знойдзены падробляныя пашпарты.

Вялікі працэс і новыя арышты „Мафіі“.

У Сыцыліі закончыўся вялікі працэс сябраў тайнае арганізацыі „Мафія“. Працэс цягнуўся 3 месяцы. Пад судом знаходзілася 154 сябры „Мафіі“. 7 чалавек прысуджана на вечную катаргу, рэшта асуджана на розныя тэрміны вастрогу. Апраўдана толькі 7 чалавек.

Не пасьпелі яшчэ судзьдзі адпачнуць, як у Сыцыліі дакананы новыя арышты сябраў „Мафіі“. Арыштавана болей 300 чалавек, з якіх 39 абвінавачваюцца ў забойствах.

Ссылка... камуністых.

Замежныя газэты падаюць, быццам, 50 чалавек галаўнейшых апазыцыянераў — камуністых па загаду Сталіна высылана з цэнтру СССР на акраіны вялікага Саюзу і нават... у Сібір. У ліку сасланых падаюць прозьвішчы Троцкага, Зіноўева, Каменева, Радэка, Ракоўскага і інш.

Нямецкая, француская, бэльгійская і амэрыканская групы камуністычнае апазыцыі вынесьлі рэзалюцыю пратэсту проці высылкі апазыцыянераў. Ня гледзячы на гэта, „Політбюро“ на паседжаньні адзінадушна адабрыла крокі Сталіна адносна апазыцыянераў.

З свайго боку апазыцыя выпусьціла лістоўку — пратэст, у якой востра нападае і ганьбіць дыктатуру кучкі Сталіна і заклікае да зборкі ахвяраў на палітычны Чырвоны Крыж. Зборка гэная, як падаюць газэты, ідзе вельмі энэргічна, а на фабрыках нават адкрыта.

Цікавае беспрацоўе.

Бальшавіцкая „Учительская Газета“ піша:

На 1 студня г. г. зарэгістравана 85.235 беспрацоўных пэдагогаў.

З тых, якія ў апошні год былі выпушчаны пэдагагічнымі інстытутамі ў ліку 21.000 кваліфікаваных пэдагогаў, удалося атрымаць працу па сваей спэцыяльнасьці толькі 13.620 асобам. З усяго ліку беспрацоўных атрымліваюць падмогу толькі 33 проц. у размеры ад 3 да 5 рублёў у месяц.

Гэная вестка тым больш цікава, што такія каштоўныя працоўныя бяз працы там, дзе дзяржава кіруецца самымі-ж „працоўнымі“.

РОЗНЫЯ ВЕСТКІ.

— Француская ўрад пастанавіў пабудаваць чугункавую дарогу цераз пустыню Сахару. На падгатаваўчыя працы патрэбуецца каля 12 міл. франкаў.

— Вынікам паводкі места Дзяманціна ў Бразыліі зусім зьнесена з паверху зямлі. Зьнішчана болей за 1000 дамоў, 5 тысяч чалавек ня мае над галавою даху.

— Жыдам — дабраахвотнікам літоўскага войска, урад пастанавіў даць зямлю. Кожнаму дабраахвотніку дадуць па 15 гэктараў зямлі.

— 7 студня ў Кішэнёве (Румынія) група студэнтаў на станцыі зьбіла некалькіх жыдоўскіх пасажыраў. Калі зьявілася паліцыя, студэнты пачалі да іх страляць з рэвальвэраў. Адзін паліцэйскі цяжка ранены.

Канфіската „Сял. Нівы“.

Па загаду камісара ўраду на м. Вільню канфіскаваны № 9 „Сялянскае Нівы“ за зьмяшчэньне заметкі „Думка Працы“ ў ролі абаронцы — Уміястоўшчыны“.

З выдрукаваных 9 нумароў, ад Новага Году, толькі 5 папалі па назначэньню, чатыры-ж іншыя пашлі пад суд.

Канфіскаты гэтыя бязьлюча адчуваюцца перадусім дзеля таго, што мы ня маем магчымасьці весьці перадвыбарную працу.

№ 9 быў выдрукаваны ў павялічаней колькасьці экзэмпляраў.

НАВІНЫ.

Арышт б. пасла Рагулі. 19-га гэтага месяца а 9 гадзіне раніцай у памешканьні Акружнага выбарнага камітэту у Навагрудку па распараджэньню пракурора Навагрудзкага Акружнага Суду быў заарыштаваны былы пасол Рагуля. Пасьля допросу у сьледавацеля, Рагуля быў атпраўлены ў камісарыят павятовай паліцыі. На зложэньні залогу 500 зл. сьледавацель зволыніў б. пасла Рагулю, адабраўшы падпіску аб нявыездзе з Навагрудзкага судовага вокругу. Рагулю абвінавачваюць па 129 арт. за прамову пачас мітынгу ў Навагрудку 22 траўня 1924 году. Яму пагражае цяжкая турма ад 1 да 4 гадоў. Бараніць узяўся адвакат Сьвірыд.

— Вечарына ў Беларускім Студэнцкім Саюзе. У нядзелю 22 студзеня Беларускі Студэнцкі Саюз у Вільні ладзіў вечарыну з праграмай: „На вёсцы“, „Мядзьведзь“ і хор. Пасьля спэктаклю адбыліся скокі. У спэктаклі бралі ўдзел артысты Беларускага Народнага Тэатру Б. І. Г. і К. і некаторыя сябры Бел. Студ. Саюзу.

— Спэктакль-вечарыны Б. І. Г. і К. 26.XII. 1927 г. Цэцерскі Гуртон Беларускага Інстытуту Гаспадаркі і Культуры ладзіў спэктакль-вечарыну у парафіяльным доме ў Барадзенічах. Адыграна было: „Мікітаў лапаць“ і „Гуртон“, а так-жа пяяліся песьні ў беларускай мове. Пасьля спэктаклю была вечарына; людзей было шмат з рожных старон і ўсе былі захопленыя. Артысты свае ролі адыгралі вельмі добра.

26.XII. 1927 г. Беларуская Шаўлянская школа Б. І. Г. і К. ладзіла ў Шаўлянах у школе ёлку, падчас якой вучні дэкламавалі вершы і пяялі. Прысутных было шмат. 1.I. 1928 г. гэтая-ж школа ізноў ладзіла у Шаўлянах спэктакль-вечарыну. Адыграна было: „Бэтлейка“, „Боты“ і „Конскі партрэт“ і дэкламаваліся вершы. Спэктакль прайшоў незвычайна добра. Вучыцелька М. Булыга атрымала гарачую падзяку ад прысутных за працу.

— „Добрая Красачка“. Пералічыўшы ўсіх тых, хто будзе судзіць за працу ў Грамадзе, газэта „Думка Працы“ № 4 піша:

„Цікава, чаму ў гэтым сьпіску няма б. пасла Сабалеўскага?...“

Прачытаўшы гэта мне захацелася запытацца: чаму-ж няма ў тым сьпіску аўтара, які напісаў заметку аб Сабалеўскім?... Ці-ж неадпаведнае пытаньне?! І чаму і дзеля чаго яму хочацца бачыць усіх (ведама, апрача сябе) за вастрожнымі кратамі?... Няхай вытлумачыцца думка-працаўскі пісака ў гэтым?...

— Ваўкі нападаюць. Газэты пішуць, што па дарозе з Маладэчна ў Вялейку напалі ваўкі на купцоў, якія ехалі на кірмаш. Ваўкі кінуліся на коні і на вазы, на якіх былі цяляты. Купцы пачалі страляць з рэвальвэраў, забіваючы 3 ваўкоў, рэшта разьбеглася.

Цікава зазначыць, што ваўкі напалі ў белы дзень, раніцаю.

Арганізацыйныя справы

Беларускага Інстытуту Гасп. і Культуры.

Ад пачатку студзеня да 20.I. адкрыліся гурткі Б. І. Г. і К.

ў в. Лукашэвічы, Сьвянцянскага п.
„ в. Расла, Вялейскага пав.
„ м. Будслаў, „ „
„ м. Горадні (аддзел)
„ в. Пашцы, Лідзкага пав.
„ Яськовічы, Нясьвіскага пав.
і ў в. Варокомшчына, Навагрудз. п.

Аб Шапэляўскім зьезьдзе.

Зьезд быў адчынены бышым паслом, паліткомікам Шапелём, які зазначыў, што гэты зьезд скліканы з выбарчымі мэтамі. Пасьля выбараў прэзыдыуму, быў дадзены голас прадстаўніком іншых партыяў.

Першым гаварыў папольску Паляк адв. Міцкевіч ад імя сваей партыі „Odrodzenie“.

За ім, так-жа папольску, гаварыў прамову Дуброўнік, ад імя „Stronnictwa Chłopskiego“.

Ад імя „Zjednoczenia“ гаварыў Рачкевіч. Як бачым, дык гэта — красачкі ня нашага поля...

Усе гэныя прамоўцы гаварылі папольску.

Пасьля гэтага, на трыбуне зьявіўся сам Шапель і рэжа папольску, што ня толькі ён — Беларус, але і ўсе сабраўшыся таксама Беларусы і што гаварыць яму пабеларуску лягчэй...

Зазначыўшы гэта, Шапель паставіў на галасаваньне, як гаварыць, ці папольску, ці пабеларуску? Амаль ня ўсе паднялі рукі, каб гаварыў пабеларуску. Але-ж, ня гледзячы на гэта, Шапель і далей гаварыў усё папольску.

Гаварыў ён, што Беларусаў 11 мільёнаў, што на Беларусі 75% „chłopów“. Гаварыў, што „Вызваленьне“ баламуціла народныя гушчы і што ён не хацеў сам быць „хмутом“, дзеля чаго перайшоў у NPCh. Але, калі ўбачыў, што NPCh. нялегальна працавала, дык ён не захацеў нялегальна працаваць. Гаварыў, што Ваявудзкі чалавек „няучцівы“...

Тыя партыі, у якіх працаваў ён, ня мелі ў Сойме большасьці, дык дзеля гэтага не рабілі „абструкцыяў“. Не рабілі абструкцыяў яшчэ і таму, што не хацелі траціць пасольскіх дыетаў, бо, кажа: „за крык трэба было плаціць кару да 500 злотых, дык я і маўчаў“.

Далей Шапель кажа: „Бяз выкупу зямля „хлопам“ ня можа быць дадзена, бо польская канстытуцыя прызнае ўласнасьць. За зямлю павінны „хлопы“ заплаціць ураду, а ўрад — абшарнікам“. Казаў, што калі „хлопы“ возьмуць зямлю бяз выкупу, дык будуць вялікія падаткі, а канстытуцыі зьмяніць няма ніякае магчымасьці, бо Пілсудзкі мае вялікую ўладу і трудна яго зварочь.

Казаў, што яны „хлопы“ і не павінны ісьці процім Пілсудзкага, а толькі павінна ласкава прасіць яго, бо „Калі дзіця плача, дык матка дасьць цыцку“. Вось, які радыкалізм і чырвонасьць Шапеля. Адразу выясьнілася!

Калі хто мае купляную зямлю да 200—300 гэктараў, дык ня можна яе адбіраць, кажа Шапель. Зямлю можна адбіраць толькі ад тых, хто ня мае доказаў (довадаў) на куплю яе. Зямлю можна адбіраць ад тых, хто атрымаў яе за „рыцэрства“ і ўрадавыя службы.

„Трэба выкупіць зямлю абавязкава“ крыкнуў Шапель на канчатак сваей прамовы аб зямлі. Вось як загалёпаўся Шапель!...

Далей Шапель казаў, што ён Беларус і тужыць па Беларусі, што мы павінны дамагацца аўтаноміі, што Пілсудзкі як абяцаў яе, так і дасьць яе, толькі трэба яго прасіць, бо Пілсудзкага вязаць кажа: „За нашу і вашу вольнасьць“. Але-ж гэта старая песьня, дык ужо здаецца выйшла з ужытку.

Пасьля Шапеля выступіў Каравацкі (сэкратар), пачаў гаварыць папольску называючы сябе Беларусам. Ён таксама паставіў пытаньне на галасаваньне, як гаварыць: папольску, ці пабеларуску?... Прысутныя, амаль ня ўсе паднялі ізноў рукі, каб гаварыў пабеларуску.

Многа чаго казаў Каравацкі аб сваей працы, пры чым казаў, што ён працуе і ніхто яму ня плаціць (агульны сьмех на салі). Заклікаў ісьці з Шапелём, называючы яго запраўдным барацьбітом за Беларусь, бо яго і наша „радыкальная“ партыя ідзе за працоўны люд.

Пасьля прамоваў, пачаліся дыскусіі, прычым не знаёмым сабе асабіста голасу не давалі.

Калі захацеў узяць голас прадстаўнік партыі „Klubu Pracy“ (польскай), дык на салі падняўся вялікі шум, крык, сьвіст, тупат нагамі, так што ня можна было разабраць, хто хоча яго слухаць, а хто не. Шапель некалькі разоў памыкаўся ўціхамірыць, але ўсё не ўдавалася і толькі, калі людзі самі трохі супакоіліся, Шапель сказаў прытарнаваную да гэтага выпадку прамову, у якой проста кажа: „Ня дарам кажа Пілсудзкі, што на маём каўняры поўзаюць вошы“... Паказваючы-ж на беднага аратара з „Klubu Pracy“ Шапель дабавіў: „Вось гэта і ёсьць гэтакая вош“. Толькі ўсьпеў выказаць гэта, як ізноў на салі крык, шум...

Калі ўжо аканчальна супакоілася публіка, Шапель ізноў на трыбуне гаворыць, што Вызваленьне і ППС, толькі дзеля вока гушчаў стаяць у апазыцыі да ўраду, фактычна-ж яны падтрымліваюць урад, бо м. Пілсудзкі зрабіў многа чаго добрага. А дзе яно тое добрае, дык Шапель і не патурбаваўся паказаць.

І Мамонька атрымаў голас, абмяжаваны толькі на 5 мінут; што ён сказаў, ніхто не зразумеў.

Пасьля такіх дыскусіяў Шапель запрапанаваў выбраць асобую „Porozumiewawczą“ камісію весьці перагаворы са сваякамі „радыкальнай“ арганізацыямі, каб зрабіць блёк...

Калі Шапель папрасіў назначыць кандыдатаў, дык на салі пачалі крычаць: Ярэміча!, Юхневіча!, Яцына! і г. д., а нават... Троцкі!

Шапелю не ўдалося такі атрымаць кандыдатаў ад зьезду, дык проста вызначыў сам ад сябе і... толькі прачытаў Зьезду прозьвішчы ў „Porozumiewawczej“ камісіі. Чытаньне адбывалася пры вялікім крыку на салі.

На заканчэньне зьезду прысутныя пачалі крычаць па адрасу Шапеля: „Здраднік“, „Заплаці бабам за падводы, што вазілі цябе, як быў паслом“, „На што аддаў зямлю асадніком!“, „Чаму не пазволіў табаку сеяць?“.

Прысутныя ўжо пачалі расходзіцца, але на галовы пасыпаліся адозвы — іншых партыяў, якія хапаліся і прагавіта чыталіся, але паліцыя пачала ганяць з салі „да хаты“.

У часе дыскусіяў выступіў з прамовай гр. Карэцкі, які зазначыў, што Шапель ідзе на ўгоду з непажаданымі для нас групіроўкамі, што меншасьці павінны весьці барацьбу з польскім шавінізмам і т. д.

Прыхільнікаў Шапеля было чалавек 20, на салі-ж прысутных — каля 100. Дык і ня дзіва, што Шапель гэтак „урачыста“ праваліўся...

ДЭКЛЯРАЦЫЯ

Сяброў Паразумеваўчай Камісіі і Сяброў Галоўнай Управы Сялянскай Партыі Заходняй Беларусі.

Мы, ніжэйпадпісаныя сябры Выбарнай Паразумеваўчай Камісіі і сябры Управы Радыкальнай Сялянскай Партыі Заходняй Беларусі, сьцьвярджаем, што былы пасол на Сойм сябра Паразумеваўчай Камісіі, Антон Шапель, згвалціў волю Зьезду 15 студня 1928 г., бо, ня склікаючы пасяджэньня Камісіі, ён на ўласную руку вядзе перагаворы з іншымі партыямі, варожымі інтэрэсам сялян.

Падпісаныя ганяць здрадніцкую працу Антона Шапеля і заклікаюць сяброў Зьезду і сяброў партыі выразіць Шапелю пагарду і моцна згуртавацца пры нас для выбарнае барацьбы з польскаю буржуазіяй і другімі ўгодаўцамі.

К. Галубоўскі, А. Русецкі, Гайдук
сябра Галоўнае Управы.
Вільня 18 I 28 г.

ВЕСТКІ З КРАЮ.

За кім пойдзе вёска.

(Нясьвіскі павет).

Прадвыбарны час... Дзе ні глянь у газэту, ці то беларускую, ці то польскую, ці іншую якую — на старонках убачым агітацыйныя артыкулы. Усякі стараецца перацягнуць на свой бок другога, каб зарабіць мандат. Цяпер кожны дае зямлю, лясы, волю, школу і ўсе.., ад зямлі да неба. Але трэба прыпомніць 1922 год,

Тады кожны воўк падходзіў лісам, а потым забраўшы галасы, стаўся зноў ваўком:

Тады паўстаў блёк Нац. Меншасьцяў, у які ўвайшлі Беларусы, Украінцы, Жыды і Немцы. Тады, нават, было трудна адгадаць за каго галасаваць, бо ўсе падпанкі запужвалі вёску гэтым блёкам казаўшы, што там Жыды і ўсе згінуць, як рудыя мышы, калі аддадуць на гэны сьпісак галасы. Але беларуская прэса ў той час вяла на добрую дарогу і хто аддаў свой голас за блёк, то потым даведаўся, што ягоны голас не прапаў задарма.

Цяпер вёска ўсё гэтае зрузела і ведае хто яго вораг, а хто прыяцель. Цяпер ізноў будзе многа сьпіскаў, ня толькі польскіх, але, мо', і беларускіх, але селяніна ўжо цяжка ашукаць. Возьмем, для прыкладу, Паўлюкевіча, ці Ўмястоўскага. Яны — родныя „казённыя" браты, якія хочуць закупіць у свае кішані сялянскія галасы. Яны з сялянамі гутараць, аж покі не ашукаюць. Памятаюцца выбары ў валасныя Самаўрады, калі Паўлюкевіч крычаў, што баліць яго галава, каб у радныя прайшлі Беларусы. А дзеля чаго ён крычаў? Не дзеля таго, каб сяляне ведалі, што ёсьць „тоже бѣлоруссъ" Паўлюкевіч. Ён прачуваў тады, што будуць выбары, ну і крычаў, што баліць яго галава, каб потым вылечыцца ў Сойме, пралезшы туды сялянскімі галасамі. Але ашукаўся Паўлюкевіч! Не атрымае ён галасоў у нашым павеце. Мне прышлося гутарыць з адным кіраўнікам аддзелу „Прасьветы" у в. Дунайчыцах з нейкім Х. Шыбутам, дык і гэты казаў, што на выбарах Паўлюкевіч мала пажывіцца нашымі галасамі.

А сяляне дык і прыказку маюць: „Відаць пана па халявах" — ці-ж ашукае іх Паўлюкевіч?

Таксама і Ўмястоўскі не пажыруе, хоць і засыпае Нясьвіскі павет сваім „Беларускім Днём", але аб ім мала хто ведае, ці ёсьць ён на сьвеце, ці жыве.

Усё нашае сялянства пойдзе за Блёкам Нац. Меншасьцяў. Пойдзе за Беларус. Аб'яд. Выбар. Камітэтам, які стаў на цьвёрдым грунце сялянскіх інтарэсаў.

Зорка.

Мітынг у Глыбокім.

(Дзісеншчына).

12 студня ў м-ку Глыбокім на рынку, адбыўся прадвыбарны мітынг, арганізаваны Бел. Аб'яд, Выб. К-там блёку Нац. Меншасьцяў. На мітынгу прамаўлялі гр. гр. Краўчонак і Аніськовіч. Прамоўцы высьвятлілі баламуцтвы і ашуканствы ня толькі польскіх „лявіцовых" партыяў, а і Паўлюкевіча і Ўмястоўскага. Сяляне пачуўшы прозьвішчы гэных „апякуноў" прарвалі прамову, доўга на сьціхаючым крыкам „Здраднікі!, Агенты!, Правакатары, яны і іх інструктары!".

Далеўшую прамову аб тым, што Блёк Нац. Меншасьцяў сапраўды стаў у абароне Беларусаў і сялян на грунце будучага Сойму, сяляне слухалі з надзвычайнаю ўвагаю. Калі-ж прамоўцы кінулі лёзунгі: „Няхай жыве Беларускі Народ! Няхай жыве Беларуская Сялянска-Работніцкая згода! Няхай жыве Бел. А'бяд, Выб. К-т Блёку Нац. Меншасьцяў! Няхай жыве Сялянска-Работніцкая Ўлада" — увесь рынак загудзеў ад воплескаў. Раздаванаю прамоўцамі літэратуру сяляне разьбіралі наперабой.

Трэба заўважыць, што на мітынгу зьбіраліся прамаўляць агенты Ўмястоўскага і „Партыі Працы", але, бачачы такі настрой у сялян — выступіць ім не хапіла адвагі.

Не магу маўчаць.

(м. Лужкі, Дзісенскага пав.).

Браты-Беларусы!

Калі вам дарагая будучыня сваіх дзяцей і школы для іх, калі вам дарагія суды на роднай мове і другія ўстановы, дык рыхтуйцеся да выбараў у Сойм і Сэнат, каб туды вы паслалі як найбольш сваіх барацьбітаў.

Рыхтуйцеся, і, калі прыдзе дзень галасаваньня, глядзіце, каб вас не ашукалі перад самым склонам вашых рук над урнамі. На выбары ў абводныя камісіі вы павінны ісьці з цьвёрдым праканаьнем за каго галасаваць! За каго-ж галасаваць? А за таго, хто ўзапраўды бароніць інтарэсы сялянаў-мужыкоў. Гэтакім абаронцам вашым толькі і ёсьць Сялянскі Саюз. Дык галасуйце за той сьпісак, які падасьць гэны Саюз і на якім будуць яго кандыдаты.

Браты-Беларусы! Асьцярагайцеся ваўкоў-агітатараў. Яны ёсьць пасярод самых вас. За прыкладам далёка ісьці ня трэба.

У в. Забаліне ёсьць пісака гаспадарскіх парадаў у „Беларускім Дні" — Янка Тарыкаў. Спачатку ён быў грамадаўцам, цяпер гэны Тарыкаў захацеў зрабіцца паслом у Сойм, каб атрымліваць дыеты — вялікую пэнсію; добра пажыць, нічога ня робячы, як і да гэнага часу ён нічога не зрабіў для братоў-Беларусаў.

Сам Тарыкаў зьяўляецца сябрам партыі Умястоўскага, якая толькі для вока носіць назоў беларускі. Партыя гэная з усіх нас хоча зрабіць нявольнікаў, але ці выйдзем мы годнымі для іх, аб гэтым партыя Умястоўскага, асабліва-ж Тарыкаў і не падумалі.

Дык, Беларусы, помніце гэтае і аддавайце свае галасы толькі за блёк нацыянальных меншасьцеў, бо другіх партыяў у нас няма, якія-б стаялі за сялян і жадалі-б ім дабра.

Няхай жыве Сялянскі Саюз і яго кандыдаты!

Выбаршчык.

Беларуская вечарына.

(м-ка Сьвір, Сьвяцянскага павету).

8 студня у м. Сьвіры адбылася Беларуская вечарына, на якой была адыграна п'еса Я. Быліны „Выбары Старшыні". У выкананьні роляў бралі ўдзел наступныя асобы: Ф. Ерафееў, З. Ашакевіч, Я. Карэцкі, Р. Бугічык, М. Карэцкі, А. Вярбіцкая і Т. Сягень, якія не пашкадавалі сваіх сілаў на тое, каб добра і стройна адыграць п'есу. Праўда, з вялікім трудом даставалі яны неабходныя прыналежнасьці для дэкарацыі і рэквізыту.

Глядзельнікаў было многа, якія вельмі зацікавіліся ігрою нашых простых артыстаў...

Дзякую вам, барацьбіты Культуры, за вашыя высілкі на сваей нацыянальна-адраджэнскай Ніве...

Жадаю і надалей карысна працаваць на дабро нашаму Сялянскаму Народу.

Вінцковіч.

Гаспадарскі аддзел.

Як палепшыць ураджайнасьць сенакосаў і пасьвішча шляхам мэліарацыі.

Вельмі часта прыходзіцца чуць ад сялян, што ў такім-то і такім мейсцы зусім дрэнны ўраджай на сена, або блізу няма нават чаго і касіць.

Кожны больш-менш ведае, як палепшыць поле (ральлю), калі яно перастае радзіць; а тое, як палепшыць свой вучастак пад сенакосам, хоць бы нават тым спосабам, які прыблізна даступны кожнаму з сялян, — застаецца для іх незразумелым.

І вось, хоць коратка, я пастараюся растлумачыць гэта селяніну, дзеля таго, каб, добра абдумаўшы за зіму, потым з пачаткам вясны, дзельна ўзяўшыся за працу, ён хоць трохі змог-бы падняць ураджайнасьць сваіх сенакосаў.

На пытаньне, чаму нашыя сенакосныя ўгодзьдзі даюць неадпаведны ўраджай, можна адказаць, пераважна так, што блізу ўсе яны маюць пад сабою торфяную масу, а торф у гэным выпадку падобны да губкі, плаваючай у вадзе. Знача, пад нашымі сенакосамі ў большасьці выпадкаў цераз меру многа вады, а калі многа вады, то тыя расьліны, якія калісьці былі прадуктам тварэньня торфу, ня зьнішчыліся, а і цяпер, дзякуючы лішку вады, яны, хоць і ў меншай колькасьці, але-ж усё-такі растуць і, як дзічэйшыя, больш здольны да барацьбы з травамі пазьнейшага часу, травамі больш культурнымі. З гэтых расьлін самыя найгоршыя, з якімі трэба вясьці барацьбу, — гэта імхі. Мох бывае дваякі: мох гіпнум (hypnum) і мох сфагнум (sphagnum); першы мае выгляд зеленаваты, а другі сьвятлейшы і шмат большы на рост. Ёсьць і другія балотныя расьліны, якія таксама шкодзяць росту травы, але-ж пералічываць іх няма чаго, бо, зьнішчыўшы рост гіпнума і сфагнума, яны прападуць самі сабою.

Як бачыце, усе гэтыя дзікія балотныя расьліны надта любяць ваду; значыць, каб пашкодзіць іх росту і распаўсюджываньню, трэба пастарацца адабраць ад іх ваду, а потым, калі вучастак падсохне, зьвішчыць і іх.

Праўда, на ўсё гэта патрэбны тэхнічныя сілы, патрэбен і інструмант, але-ж і бяз іх можна хоць сёе-тое зрабіць сваім сялянскім розумам і прыладамі. Калі нашыя сенакосы, ці пасьвішча бываюць заліты вадою з аднаго ці некалькі ручайкоў, а тыя, працякаючы праз сенакосы, ці пасьвішчы, дзякуючы таму, што берагі іх растаптала скаціна, а руслы загналі веснавыя і навальнічныя наносы з палёў, не дайшоўшы да большай рэчкі, пачынаюць разьлівацца і забалачваць паблізу ляжачыя мейсцы, даючы добрыя варункі дзеля росту балотных дзікіх расьлін. Акрамя таго, вада, як благі праваднік цяплыні, ня так скора награваецца сонцам сама і не дае сагрэцца тэй зямлі пад сабою, у якой распаўсюджаны карані травы, а цяплыня ёсьць адным з тых фактараў, якія абавязкова патрэбны кожнай расьліне. Знача, трэба пазбыцца гэтай лішняй вады, а дзеля таго трэба асушыць гэны сенакос, або пасьвішча. Дзеля гэтага, выбраўшы найлепшы напрамак, па якому-бы магла сьцякаць вада, трэба распачаць працу, капаючы канавы, раней гэтае мейсца абазначыўшы вехамі (тычкамі). Памагчымасьці канавы старацца правадзіць па простай лініі і, каб вада ў іх цякла ня зусім памалу, бо памалу цякучая вада дасьць ізноў добрыя варункі дзеля росту ўсялякіх водных расьлін (асакі, сітніку і інш.), гэтакую канаву трэба часта прачышчаць. Берагі — бакі ў канавах трэба рабіць так, каб былі больш палогія; гэта дзеля того, што грунт балотны большай часьці зусім нямоцны, і канава з стромкімі берагамі будзе недаўгавечна, хутка засыплецца.

Потым-жа, калі пакопаны канавы і як падсохне балота, асабліва на сенакосе, трэба пастарацца зьнішчыць мох; перш бараною, а потым граблямі зграбці ў кучы, а як высахне, трэба яго спаліць, а попел рассыпаць па сенакосу. Далей, дзеля таго, што травы там добрай зусім няма, — пастарацца яе пасеяць. Палепшыць-жа грунт на сенакосах можна яшчэ і тым, што ў сялян заўсёды прападае; гэта — бульбавеньне і попел. Праўда гэтым за-раз не палепшыш ураджайнасьці ўсяго сенакосу, але-ж пры добрым стараньні год ад году можна справіць свае вучасткі так, што яны напэўна добра аплацяць тую працу, якая будзе на іх затрачана. Нагул, у кожным дзеле неабходна праца, а кожная разумная праца дае карысьць.

І вось, каб мець лепшыя сенажаці, а разам з гэтым і лепшую скаціну, і каб ня збыць гэтую скаціну за нішто, ды ня траціць грошы на пакупку сена, — трэба зьвярнуць увагу на тыя вашы вучасткі, якія адваявала ў вас вада. Дзесяткі, сотні дзесяцін гібеюць ад гэтага; гібеюць ад таго, што гаспадары іх зусім мала зьвяртаюць на гэта ўвагі.

Сяляне! Падумайце аб гэтым добра і з пачаткам вясны адлажыце па некалькі дзён, пастарайцеся асушыць залітыя вадою вашыя сенакосы і пасьвішчы, — і вы, напэўна, угледзіце, што праца вашая ня будзе дарэмнай, а дасьць карысьць і нават вялікую карысьць.

У. Б.

НАШАЯ ПОШТА.

Яну Дэшкоўскаму. На Вашае пісьмо ад 11.І. с. г. аб карэспандэнцыі пад назовам „Тып лёкая", зьмешчанай у № 3 „Сял. Нівы", выясьняем наступнае:

Гр. Цяўлоўскі нікчэмную ўслугу робіць беларускаму руху тым, што імкнецца да паланізацыі беларускіх земель, працуючы ў кантакце з угадоўцамі і з „Беларускай Радыкальнай Народнай Партыяй" Ф. Умястоўскага. Такую самую работу выконваеце і Вы, паскольки Вашае прозьвішча зьмешчана радам з прозьвішчам гр. Цяўлоўскага (глядзі „Бел. Дзень" № 37 ад 3.XII. 1927 г.). Калі хочаце паправіць сваю апінію ў вачох беларускага грамадзянства, павінны публічна (праз прэсу) заявіць, што Вы нічога супольнага ня маеце з гр. Цяўлоўскім і што пакідаеце весьці паланізацыйную працу, якую вядзеце, магчыма, ня сьведама.

А. І. Вершы слабыя як па думцы, так і па тэхніцы. Карэспандэнцыю і артыкул, калі падыдуць, зьмесьцім.

Arbeiter Bucher Stube fur Schmidt. Газэту пасылаем ад 1.І. с. г. у 2-х экзэмплярах.

Гуртку Інстытуту ў Нарэўцы. 3 зл. у „Саху" і 4 зл. у „Маланку" перадалі.

Шкляніку Г., Ермаковічу А., Бобку П., Кірыку Т., Шэйку Я., Дзямідовічу Ю., Беляўскаму І., Кліцэвічу Д., Ігнатовічу М., Міхневічу Я., Болтрашу Ц., Кедышу А., Раманоўскаму Ул., Чернабою П., Строцкевічу Н., Кісламу І., Чарняўскаму Л., Рынкевічу Ст., Таўкачу І., Дараховічу В., Біговю Б., Жуску М., Алексейчыку Я., Городко М., Ілюкевічу А., Белевічу Ул., Клімовічу П.—газэту пасылаем.

Дасталі ад:

Цупко В.—4 зл.; Падбярэскага Гальяша—3 зл.; Гуртка Інстытуту ў Нарэўцы — 4 зл.; Зеневіча Ст. — 6 зл. 15 гр.; Гарановіча Ів.—3 зл. 50 гр.; Марача А., Мальчыка П., Колбаскі Мік., Ламана С., Арнольбіка Якуба, Ламана Андрэя, Трыпуцькі П., Журкі М.—па 2 зл.; Севрука І., Грышкевіча Даніль і М.—1 зл.

Юрыдычная парада.

Гр. М. Гробару. Паскольки цесьць перад сваей сьмерцяй не зрабіў фармальнага тэстаманту, усе яго дзеці (дочкі) дзеляць спадак па роўнай часьці. У сувязі з гэтым у акружны суд апэляцыі ня варта падаваць.

Папраўка.

У № 5 нашае газэты абмылкова падана памешканьне Павятовага Беларускага Аб'яднанага Выбарнага Камітэту Блёку Нацыянальных Меншасьцяў у Глыбокім на Ломжынскай вуліцы № 20. Трэба: Ломжынская вул № 49.

Кутон сатыры і сьмеху.

Конскі фэльчар.

Лукаш і Тамаш заспрачаліся. Лукаш гавора, што чалавек можа быць здольным толькі на нешта адно. А Тамаш спрачаецца і сіліцца даказаць, што наадварот: ёсьць розныя людзі.

— Ёсьць такія людзі, што зьяўляюцца здольнымі на ўсё. Вось, напрыклад,—гавора Тамаш,—„доктар" Паўлючок, папоўскі сын, а быў на вайне конскім фэльчарам, пасьля заняўся дэфэнзыўнаю працаю і вельмі „ўдала" і старанна, а цяпер ужо будзе гіцлям (які ловіць бяздомных сабакаў). Канцэсію на гэта Паўлючок атрымае лёгка, бо зьяўляецца вельмі адпаведным.

Процi гэтакага важкага доказу Лукаш спрачацца ўжо ня мог.

Так што Паўлючок, прайшоўшы этапы ад папоўскага сынка да конскага фэльчара і дэфэнзыўшчыка, стане — гіцлям.

І яшчэ канцэсія.

Ходзяць па Вільні станоўчыя чуткі, што „доктар" Паўлючок, апрача ігры ў лёто і гіцлеўства (сабакалоўства), каб павысіць даходы, робіць захады, перад адноснымі дзейнікамі аб выдачы яму сталае канцэсіі на ачыстку сьметнікаў і клязэтаў.

Хутка пасьля вясельля.

Муж вярнуўшыся з працы гавора: „Ах, як я сёньня нахапаўся пылу!"

Маладая жонка сама да сябе: „Ах, як добра сталася, бо сёньня абед зусім няўдалы, усё спалілася. Дык пасьля пылу, мо' не разбярэцца...

Рэдактар і выдавец А. Герасімчук.

Беларуская Друкарня ім. Фр. Скарыны—Вільня, Людвісарская 1.